

det var som oftest en økonomisk Nødvendighed. I mange Tilfælde finder man saaledes en Enke trolovet et Par Maaneder efter Mandens Død, en Enkemand trolovedes endogsaa den 11. Dag efter Hustruens Begravelse. Derimod var det ikke paafaldende hyppigt, at Børn avledes inden Vielsen, en Sammenligning med Oplysninger for Aarene 1878—82 falder endog ud til Fordel for Datiden*). Og det viser sig ogsaa, at uægte Fødsler ikke var særlig hyppige i hine Tider, naar fraegnes de urolige Aar i Tiden omkring 1660.

Jeg har i det foregaaende fremhævet forskellige Punkter af Interesse; det vilde føre for vidt at gaa alle de enkelte Resultater igennem; hvad her er omtalt, maa være nok til at fastslaa Bogens Eksistensberettigelse og motivere Ønsket om fortsatte Undersøgelser af lignende Slags.

Harald Westergaard.

JENS PEDERSEN. **Über die Versicherung minderwertiger Leben.** Jena 1906. Gustav Fischer. (113 S. — 3 Mk.).

Langsomt og famlende er Livsforsikringsvæsenet efterhaanden naaet frem ad sin Bane, i Løbet af 200 Aar; endnu er man ikke kommen til Vejs Ende, og der vil sikkert gaa lang Tid, inden man naar saa vidt. Det første store Maal der skulde naas, var at faa et solidt Grundlag for Forsikring af normale Liv. Det kneb længe; mange opfattede Forretningen som en Slags Hasard, Statistiken var yderst mangelfuld, og først lidt efter lidt naaede man i Løbet af et Aarhundrede til nogenlunde brugbare Dødelighedstavler og en tilstrækkelig klart udviklet Forsikringsmatematik. Men der manglede meget endnu; at rejse

*) Forfatteren citerer her iøvrigt mindre nøjagtigt de af Rubin og mig fundne Resultater, der stamme fra en Del Sogne spredte over hele Landet, ikke, som han angiver, fra Fyn alene.

det var som oftest en økonomisk Nødvendighed. I mange Tilfælde finder man saaledes en Enke trolovet et Par Maaneder efter Mandens Død, en Enkemand trolovedes endogsaa den 11. Dag efter Hustruens Begravelse. Derimod var det ikke paafaldende hyppigt, at Børn avledes inden Vielsen, en Sammenligning med Oplysninger for Aarene 1878—82 falder endog ud til Fordel for Datiden*). Og det viser sig ogsaa, at uægte Fødsler ikke var særlig hyppige i hine Tider, naar fra regnes de urolige Aar i Tiden omkring 1660.

Jeg har i det foregaaende fremhævet forskellige Punkter af Interesse; det vilde føre for vidt at gaa alle de enkelte Resultater igennem; hvad her er omtalt, maa være nok til at fastslaa Bogens Eksistensberettigelse og motivere Ønsket om fortsatte Undersøgelser af lignende Slags.

Harald Westergaard.

JENS PEDERSEN. **Über die Versicherung minderwertiger Leben.** Jena 1906. Gustav Fischer. (113 S. — 3 Mk.).

Langsomt og famlende er Livsforsikringsvæsenet efterhaanden naaet frem ad sin Bane, i Løbet af 200 Aar; endnu er man ikke kommen til Vejs Ende, og der vil sikkert gaa lang Tid, inden man naar saa vidt. Det første store Maal der skulde naas, var at faa et solidt Grundlag for Forsikring af normale Liv. Det kneb længe; mange opfattede Forretningen som en Slags Hasard, Statistiken var yderst mangelfuld, og først lidt efter lidt naaede man i Løbet af et Aarhundrede til nogenlunde brugbare Dødelighedstavler og en tilstrækkelig klart udviklet Forsikringsmatematik. Men der manglede meget endnu; at rejse

*) Forfatteren citerer her iøvrigt mindre nøjagtigt de af Rubin og mig fundne Resultater, der stamme fra en Del Sogne spredte over hele Landet, ikke, som han angiver, fra Fyn alene.

over Nordsøen betragtedes som et Foretagende, der burde belægges med Tillægspræmie, at være Afholdsmand formindskede efter Fagmændenes Mening Leveudsigterne, kort sagt der var en Mængde indbildte eller virkelige forværende Omstændigheder, som Forsikringsvæsenet havde at tumle med. Mange af disse Vanskeligheder er det lykkedes de sidste to Slægtled at overvinde, Kredsen af Forsikrede har stadig kunnet udvides ved Hjælp af et System af Ekstrapræmier, der maaske ikke altid har været særlig rationelt, men dog har bidraget til Løsningen af den store Samfundsopgave, som betegnes ved Ordet Livsforsikring. I de sidste Decennier har man nu arbejdet paa at gøre Bygningen færdig; dels har man gjort det statistiske Grundlag for Normalforsikringer stedse mere fuldkomment og har uddybet Kendskabet til Forsikringstidens Varighed, hvorved man er kommen paa det rene med den enorme Reduktion af Dødeligheden i den første Tid efter Antagelsen, som er Virkning af «Livsforsikringsudvælgelsen», dels har man søgt at samle direkte Iagttagelser over Dødeligheden blandt saadanne, der hidtil ikke har kunnet antages til Livsforsikring, et Fremskridt, der særlig skyldes de skandinaviske Livsforsikringsselskaber. Derved er man kommen et Stykke frem mod det Maal, at aabne Adgang til Livsforsikringens Goder til alle, hvis Død ikke tilsyneladende er ligefrem overhængende, Mennesker med Hjertesygdom, Brights Sygdom osv. eller med en stærk arvelig Belastning, der hidtil har vanskeliggjort deres Antagelse. Hvorledes man har kunnet bane Vejen hertil ved Hjælp af »Karensforsikring«, er det ikke her Stedet til at udvikle. Selvfølgelig maa man ikke tro, at man er færdig, selv om man saaledes har udvidet de Forsikredes Kreds. Saa længe der klæber Usikkerhed ved det menneskelige Livs Erhvervsevne og økonomiske Forhold, har Livsforsikringen en Opgave at løse. Mange Selskaber har ganske vist Invaliditetsforsikring paa deres Program; men de Tilløb, de har gjort (f. Eks. ved Præmiefritagelse i Til-

fælde af Invaliditet) og de Betingelser, de opstille for at anerkende Invaliditeten, er ofte af en saadan Natur, at de rimeligvis af vore Efterkommere vil blive benyttede til kulturhistoriske Anekdotесamlinger til Opmuntring for livstrætte Mennesker med Rester af komisk Sands.

Saalænge man endnu kun har spredte direkte statistiske Data til Belysning af de »forkastedes« Dødelighed, vil der være god Anledning til at prøve sig frem paa anden Maade forat faa det fornødne Materiale til Underbygning af Tariferne for »mindregode Liv«. Det er denne Opgave, Beregner Jens Pedersen har stillet sig i sin Bog, idet han har taget sit Udgangspunkt i de Undersøgelser, som den bekendte østerrigske Statistiker Blaschke har foretaget.

For at naa sit Maal underkaster Forfatteren Statistiken over Dødsarsager en grundig Undersøgelse. Udtager man en Del særlig fremherskende Dødsarsager, som Tuberkulose, og antager man, at visse Mennesker ere i særlig Grad disponerede til i en vis Aldersperiode at dø af disse Aarsager, saa kan man ved at anstille forskellige Hypotheser — og uden en vis Vilkaarlighed vil man ikke naa frem ad denne Vej — finde Dødelighedstavler, som kunde tænkes at passe for saadanne Grupper af Individier. Denne Vej følger Jens Pedersen, idet han støtter sig til et snildt udtænkt Formelapparat. I Modsætning til Blaschke søger han i hver enkelt Aldersklasse at danne nye Formationer af Dødsarsager, medens Blaschke stadig samler de samme Dødsarsager indenfor hver Fareklasse.

Bedømmelsen af Undersøgelser af denne Art skal nu ikke bestaa i at paavise, hvor der er indført Vilkaarligheder; thi det er en given Sag, at disse ikke kan undgaas. Vi kan ved Statistiken faa noget Begreb om, hvormange der dø af Tuberkulose eller Nyresygdom, men vi kan ikke finde ud af, hvormange der i et givet Øjeblik har denne Sygdom, altsaa hvor stor i Virkeligheden Sandsynligheden er for at dø af den. Men hvis man ved sine Beregninger kommer til et System af Dødeligheds-

tavler, der synes at afgive et passende Grundlag for Opstilling af Præmietarifer for forskellige Fareklasser, saa har man ved Antagelse af mindregode Liv til Forsikring vundet et Holdepunkt, og man har faaet større Udsigt til at nærme sig det rette, end hvis man skal gætte helt hen i det blaa. Har man saa først antaget en Del Personer til disse Præmier, kan man holde Øje med deres Dødelighed og efterhaanden faa det fastslaaet, om man har ramt det rette nogenlunde, eller om man maa forhøje eller formindske Præmien for at faa passende Dækning for Risikoen.

Det viser sig nu ved en nærmere Undersøgelse af Jens Pedersens Tal, at der virkelig er en god indbyrdes Sammenhæng, ligesom de stemme særdeles godt med de Resultater, Blaschke er kommen til ved Benyttelse af et helt andet Materiale og tildels paa anden Maade. I 35 Aars Alderen finder Pedersen en Middellevetid for normale Liv af 34 Aar; i 1ste Fareklasse er den 32, i 2den 28 og 3die 22 Aar. Enhver, der kender noget til Dødelighedsstatistik, ved, at der skal en uhyre Dødelighedsforøgelse til for at presse Middellevetiden 12 Aar ned, og Fareklasserne maa saaledes kunne optage Personer med meget ringe Leveudsigter. Efter Blaschkes Statistik er Middellevetiden i 35 Aars Alderen en Del mindre, kun 31 Aar, og i de tre Fareklasser henholdsvis 28, 26 og 19 Aar. Afstanden mellem de normale Liv og tredie Fareklasse er saaledes omtrent den samme. Ved 50 Aars Alderen er Afstanden ligeledes den samme, Pedersen har 21 Aar for normale Liv, 14 for 3die Fareklasse, Blaschke henholdsvis 19 og 12 Aar. — De skandinaviske Livsforsikringsselskabers Erfaringer angaaende mindre gode Liv svare paafaldende godt til Pedersens anden Fareklasse. Disse og andre Sammenstillinger gør det forsvarligt at foretage Forsøg med Tarifer paa et Grundlag som det her benyttede, og man kan kun være Forfatteren taknemmelig, fordi han har gjort saa omfattende Undersøgelser og Beregninger til dette Formaaals Fremme.

Harald Westergaard.